

Sygn. akt II AKz 465/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2022 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Tomasz Grebla

Sędziowie: SSA Tomasz Szymański

SSO Robert Pelewicz (del. spr.)

Protokolant: Luiza Borończyk-Saczka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków Nowa Huta Łukasza Krzysztonka

po rozpoznaniu w sprawie

B. P. (1) (P.), s. Z.

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i inne

zażalenia wniesionego przez obrońcę oskarżonego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 13 czerwca 2022 roku, sygn. akt III K 159/21

o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

postanawia

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że na podstawie art. 257 § 2 k.p.k. w zw. z art. 266 § 1 i 2 k.p.k., art. 275 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 277 § 1 k.p.k. zastrzec, iż stosowany wobec oskarżonego B. P. (1) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania ulegnie zmianie na środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego, dozoru Policji połączonego z obowiązkiem codziennego zgłaszania się w jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu oskarżonego oraz zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonymi oraz z osobami posiadającymi status świadków w niniejszej sprawie, a także zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu lub z zakazem wydania paszportu, pod warunkiem złożenia – nie później niż w terminie 14 dni od daty wydania niniejszego postanowienia – poręczenia majątkowego w postaci pieniędzy w kwocie 150 000 zł (stu pięćdziesięciu tysięcy złotych) wpłaconych na konto sum depozytowych Sądu Okręgowego w Krakowie;

2. w pozostałym zakresie utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy.

UZASADNIENIE

B. P. (1) jest oskarżony o popełnienie przestępstw:

I. z art. 160 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

II. z art. 263 § 2 k.k.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 25 marca 2021 roku, sygn. akt II Kp 268/21, utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 9 kwietnia 2021 roku, sygn. akt II Kz 114/21, zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, tj. od dnia 24 marca 2021 r. godz. 11:00 do dnia 22 czerwca 2021 r. godz. 11:00. Środek ten był następnie wielokrotnie przedłużany, ostatnio postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 marca 2022 roku, sygn. akt III K 159/21, utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 kwietnia 2022 roku, sygn. akt II AKz 233/22, którym to przedłużono jego stosowanie do dnia 18 czerwca 2022 r. do godz. 11:00.

Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 13 czerwca 2022 roku, sygn. akt III K 159/21, z urzędu przedłużył stosowanie wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 18 września 2022 r. do godz. 11:00. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie w pierwszej kolejności podniósł, że zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo tego, że oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów. W dalszej kolejności wskazał, że zachodzi uzasadniona obawa mactwa z jego strony (z uwagi na konieczność przesłuchania w charakterze świadka L. B., z którą oskarżony jest spokrewniony), jak również obawa jego ucieczki lub ukrycia się (ze względu na fakt, iż przez dłuższy czas pracował on za granicą), zaś perspektywa wymierzenia mu surowej kary (w razie uznania jego winy) jawi się jako realna.

Na to postanowienie obrońca oskarżonego wniósł zażalenie, w którym zarzucił mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść tego postanowienia, a mianowicie:

1. obrazę art. 249 § 1 k.p.k. poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie w dalszym ciągu aktualna jest tzw. przesłanka funkcjonalna (tj. że zachodzi konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego), podczas gdy postępowanie dowodowe w zasadzie zakończyło się na dwóch pierwszych terminach rozprawy głównej, natomiast w chwili obecnej Sąd dopuścił dowody, na które oskarżony nie ma wpływu, więc stosowanie tymczasowego aresztowania stało się wykonywaniem antycypowanej kary;

2. obrazę art. 249 § 1 k.p.k. i art. 251 § 3 k.p.k. poprzez przyjęcie (i brak jakiegokolwiek uzasadnienia w tym zakresie), iż zachodzi duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego:

a) czynu zarzucanego w pkt I aktu oskarżenia w postaci usiłowania zabójstwa R. A., podczas gdy dowody przeprowadzone w toku postępowania przed Sądem wskazują na wysokie prawdopodobieństwo następujących faktów:

- w momencie, gdy oskarżony przyjechał na miejsce zdarzenia i oddawał strzał, ognisko, przy którym był pokrzywdzony, nie paliło się (nie było widać ognia ani żaru) i było przykryte pałatką, zaś pokrzywdzeni zgasili wówczas wszystkie źródła światła (zeznania świadków B. R. i I. W. – protokół rozprawy z 14 grudnia 2021 r., zeznania świadków K. K. i G. D. – protokół rozprawy z 15 marca 2022 r., a także wyjaśnienia oskarżonego złożone na rozprawie w dniu 14 grudnia 2022 r.);
- w momencie, gdy oskarżony przyjechał na miejsce zdarzenia i oddawał strzał, pokrzywdzeni harcerze kucali lub klęczeli w lesie (na pewno nie stali) pomiędzy drzewami i nie wydawali żadnych dźwięków – nie rozmawiali ze sobą i nie krzyczeli (zeznania świadków B. R. i I. W. – protokół rozprawy z 14 grudnia 2021 r., zeznania świadka K. K. – protokół rozprawy z 15 marca 2022 r.);
- eksperyment procesowy (t. III, k. 533-544), który do momentu przeprowadzenia wyżej wzmiankowanych dowodów z zeznań świadków na rozprawie przed Sądem był dowodem wysokiego prawdopodobieństwa usiłowania zabójstwa, takim dowodem już być nie może, albowiem został przeprowadzony błędnie, bo kurtkę pokrzywdzonego rozwieszono tak, jakby stał z rozpostartymi w bok rękami, podczas gdy ze wzmiankowanych zeznań B. R., I. W. i K. K. wynika, iż kuczał on w lesie w drugiej linii kucających osób (zeznania świadka K. K. podczas rozprawy w dniu 15 marca 2022 r.), ponadto w trakcie procesowych oględzin kurtki na rozprawie w dniu 19 maja 2022 r. ujawniono, że kurtka jest ciemna (granatowa), a jedyne odblaskowe/kolorowe elementy znajdują

się przy kieszeniach piersiowych, a zatem nie było możliwości, aby w pozycji kucznej (którą przyjął pokrzywdzony, co jest bezsporne) były one wyeksponowane i by mogło odbić się w nich światło z latarki oskarżonego;

- oskarżony chciał strzelić do lisa i celował przez lunetę w jego kierunku świecąc przy tym podręczną latarką trzymaną w dłoni (zeznania świadka G. D. podczas rozprawy w dniu 15 marca 2022 r., wyjaśnienia oskarżonego podczas rozprawy w dniu 14 grudnia 2021 r.);

b) części zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia czynu w postaci narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia 12 innych niż R. A. harcerzy, podczas gdy dotychczasowe ustalenia wskazują na oddanie jednego strzału, który nie mógł ich narazić na takie niebezpieczeństwo.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylene stosowania wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, ewentualnie (w przypadku podzielenia tylko zarzutu nr 2) poprzez zastosowanie wobec niego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym (w sytuacji ustalenia wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa z art. 157 k.k. i art. 263 § 1 k.k., z czym obrońca nie polemizuje).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy oskarżonego zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Odnosząc się do treści zażalenia w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że sformułowane w zażaleniu zarzuty są zasadniczo tożsame z tymi, które były już przedmiotem szczegółowej analizy przez sąd odwoławczy – Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 13 kwietnia 2022 r., sygn. Akt II AKz 233/22. W obecnym stanie sprawy, argumentacja przedstawiona w tym orzeczeniu, jest nadal aktualna, co do istnienia przesłanki ogólnej i przesłanek szczególnych stosowania tymczasowego aresztowania. Zmieniły się natomiast okoliczności sprawy rzutujące na potrzebę dalszego stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego.

Analizując sytuację procesową oskarżonego B. P. (1) w kontekście zarzutów zażalenia, to pierwszej kolejności podkreślić należy, że każde przedłużanie tymczasowego aresztowania jest decyzją procesową autonomiczną wobec tej, która została podjęta poprzednio w przedmiocie zastosowania tego środka zapobiegawczego oraz uprzednich decyzji procesowych o jego przedłużeniu (zob. postanowienie SA w Krakowie z 06.03.2018., II AKz 104/18, Legalis 1856015). Nie budzi więc wątpliwości w realiach rozpoznawanej sprawy konieczność weryfikacji podstaw stosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego B. P. (1), zarówno w kontekście istnienia przesłanek pozytywnych ogólnych z art. 249 k.p.k., jak i pozytywnych szczególnych z art. 258 k.p.k., a także wystąpienia negatywnych przesłanek szczególnych z art. 259 k.p.k., albowiem zaistnienie negatywnych przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania powinno skutkować odstąpieniem od zastosowania izolacji w ramach tego środka zapobiegawczego, a jeśli występują podstawy faktyczne i prawne - zastosowaniem innego środka zapobiegawczego.

Ponadto, jak słusznie sugeruje skarżący w części motywacyjnej zażalenia, przepis art. 257 § 1 k.p.k. wyrażający dyrektywę minimalizacji tymczasowego aresztowania, stosownie do której izolacja w ramach aresztu powinna być stosowana w ostateczności, gdy inne (wolnościowe) środki zapobiegawcze nie będą w stanie zabezpieczyć prawidłowego toku postępowania karnego - nakłada na sąd stosujący i sąd przedłużający tymczasowe aresztowanie obowiązek rozważenia, czy dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania jurysdykcyjnego konieczne jest stosowanie tymczasowego aresztowania, czy też wystarczający jest inny środek o charakterze wolnościowym. W konsekwencji, gdy okoliczności sprawy zmieniły się w taki sposób, że wystarczające jest dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania stosowanie innych środków zapobiegawczych, tymczasowe aresztowanie należy niezwłocznie zmienić na inny środek zapobiegawczy.

Przypomnieć więc w powyższym kontekście trzeba, że obowiązek przedstawienia dowodów świadczących o dużym prawdopodobieństwie popełnienia przez oskarżonego B. P. zarzucanych mu w akcie oskarżenia przestępstw oraz przytoczenie okoliczności wskazujących na istnienie podstaw i konieczność stosowania tymczasowego aresztowania, o

których mowa w art. 251 § 3 k.p.k., odnosi się nie tylko do postanowienia o zastosowaniu tego środka zapobiegawczego, ale również do rozstrzygnięcia podejmowanego na wniosek sądu, przed którym sprawa się toczy w trybie art. 263 § 3 k.p.k. o przedłużeniu aresztu i wymusza na sędzie szczególnie wnikliwą ocenę konieczności stosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji, przy uwzględnieniu, czy w okolicznościach konkretnej sprawy istnieje realne zagrożenie dla przebiegu postępowania, wolności i praw innych osób, jak również bezpieczeństwa publicznego. Inne rozumienie treści art. 263 § 3 k.p.k. nie spełniałoby wymaganego przez Konstytucję RP standardu jasności, kompletności i precyzji unormowania ustawowego.

Kwestionując istnienie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez B. P. (1) przestępstwa usiłowania zabójstwa R. A. obrońca oskarżonego nie podważa faktu realizacji przez niego znamion strony przedmiotowej zarzucanego mu przestępstwa (oddanie strzału w kierunku pokrzywdzonego), a jedynie spełnienia przez niego znamion podmiotowych tego czynu w zakresie świadomości, iż strzela on do człowieka. Przedstawiona przez skarżącego wersja wydarzeń opiera się na twierdzeniu, że B. P. (1) usiłował tak naprawdę zastrzelić dostrzeżonego przez siebie w lesie lisa i że nie zdawał sobie sprawy, że pomiędzy drzewami ukrywają się harcerze. Z racji tego, że harcerze mieli w chwili zdarzenia kłęzczeć lub kucać, a ich ognisko miało już być zgaszone, oskarżony – w wersji przedstawionej przez swojego obrońcę – miał ich po prostu nie zauważyć.

Stwierdzić jednak należy, że wbrew temu, co twierdzi obrońca oskarżonego, dowody, na które się on powołuje – tj. zeznania złożone na rozprawie w dniu 14 grudnia 2021 r. przez pokrzywdzonych B. R. i I. W., a także zeznania złożone na rozprawie w dniu 15 marca 2022 r. przez pokrzywdzonego K. K. – nie potwierdzają przedstawionej przez oskarżonego wersji wydarzeń i nie prowadzą do przyjęcia, iż rzeczywiście oddawał on strzał działając w nieświadomości, że tak naprawdę strzela do człowieka. Z treści zeznań pokrzywdzonych B. R. (t. II akt sądowych, k. 1228-1229), I. W. (t. II akt sądowych, k. 1230) i K. K. (t. II akt sądowych, k. 1305) wprost bowiem wynika, że w chwili postrzelenia R. A. grupa harcerzy była oświetlona bardzo jasnym światłem, na okoliczność tę wskazywał w swych zeznaniach również sam pokrzywdzony R. A. (t. III akt prokuratorskich, k. 590). Treść zeznań pokrzywdzonych sugeruje zatem, że oskarżony mógł zdawać sobie sprawę z ich obecności, a zatem prowadzi do wniosków przeciwnych do tych, które stara się wprowadzić z nich jego obrońca.

Na ocenę stopnia prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu nie wpływają ujemnie podnoszone przez jego obrońcę wątpliwości co do prawidłowości przeprowadzenia eksperymentu procesowego z kurtką R. A., nie podważa go także – odnośnie zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w części dotyczącej narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia 12 innych niż R. A. harcerzy – argumentacja skarżącego, iż w rzeczywistości padł tylko jeden strzał, a nie co najmniej jeden. Kwestie te będą szczegółowo badane przy wydawaniu wyroku i rozstrzyganiu o winie oskarżonego, na chwilę obecną jednak zarzuty mu stawiane należy uznać za uprawdopodobnione. Nie sposób zatem przyjąć, iż Sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy art. 249 § 1 k.p.k. i art. 251 § 3 k.p.k.

Należy za Sądem Okręgowym przyjąć, że okoliczność, iż B. P. (1) przez dłuższy czas przebywał i pracował w Niemczech i w Wielkiej Brytanii, uzasadnia istnienie obawy ucieczki lub ukrycia się oskarżonego, w rozumieniu art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Nie jest przy tym konieczne wykazywanie – jak wymaga tego jego obrońca – że w trakcie pobytu za granicą oskarżony na pewno nawiązał kontakty o charakterze towarzyskim lub zawodowym, które to kontakty mogłyby się okazać pomocne przy poszukiwaniu kryjówki poza granicami kraju na dłuższy okres czasu, nie jest również konieczne ustalanie, jaki jest charakter tych kontaktów i czy oskarżony regularnie je podtrzymuje, okoliczność ta stanowi bowiem domniemanie faktyczne. Niezasadny jest również argument obrońcy oskarżonego, iż „w dobie powszechnie dostępnego Internetu i łatwości komunikacji na całym świecie niemal każdy dorosły człowiek jest w stanie samodzielnie, nie posiadając żadnych szczególnych kontaktów, zapewnić sobie nawet tego samego dnia nocleg, żywność, ubranie czy inne niezbędne artykuły w innym państwie” – nie chodzi bowiem o możliwość zorganizowania sobie krótkotrwałego (jednonocnego) pobytu za granicą, a o możliwość przygotowania sobie warunków do życia w innym państwie na dłuższy okres czasu, co wiąże się także ze znalezieniem sobie źródła utrzymania. W tym aspekcie wcześniejsze wykonywanie pracy w danym państwie z pewnością stanowiłoby okoliczność ułatwiającą ponowną tam

adaptację. Nie ma także racji skarżący, że ustalenie obawy utrudniania postępowania należy oprzeć na dokonanym godzeniu w prawidłowy tok postępowania, na utrudnianiu go, co jakoby byłoby dopiero wystarczająco konkretną okolicznością odnośnej przesłanki aresztowania tymczasowego (art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k.). W takim razie zakłócenie postępowania byłoby już dokonane, a szkoda w postępowaniu wyrządzona (zob. postanowienie SA w Krakowie z 30.10.2019., AKz 607/19, LEX 2357472).

W przedmiotowej sprawie aktualna jest też nadal obawa matactwa ze strony oskarżonego, w rozumieniu art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., chociaż na obecnym etapie postępowania uległa ona już znacznemu osłabieniu. Prawdą jest, iż oskarżony zna świadka L. B., która to ma zostać przesłuchana na najbliższej rozprawie i która – co przyznaje obrońca oskarżonego – jest dalszą rodziną B. P. (1), podkreślić jednak należy, że ma ona zeznawać co do okoliczności niemających aż tak istotnego znaczenia dla toczącego się postępowania, tj. co do relacji, jaka łączyła oskarżonego ze zmarłym A. P. oraz co do tego, jaką bronią A. P. dysponował (t. III akt sądowych, k. 1466). Należy także zauważyć, że Sąd dopuścił dowód z przesłuchania tego świadka dopiero na ostatniej rozprawie, kiedy to kluczowi dla postępowania świadkowie już dawno złożyli swoje zeznania.

Nie należy tracić z oczu także i tej okoliczności, że na chwilę obecną realną jest perspektywa orzeczenia wobec oskarżonego surowej kary, w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k.. B. P. (1) pozostaje pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. (czego jego obrońca nie zdołał skutecznie podważyć), który to czyn zagrożony jest karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8. Nie ulega wątpliwości, że możliwość wymierzenia oskarżonemu kary w takiej wysokości mogłaby skłaniać go do podejmowania działań mających na celu utrudnianie toczącego się przeciwko niemu postępowania, wzmacniając istniejącą w przedmiotowej sprawie obawę ucieczki lub ukrycia się oskarżonego, a także wciąż jeszcze aktualną (choć już o dużo mniejszym stopniu nasilenia) obawę matactwa z jego strony. Nie można także zapominać, że w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż obawa wynikająca z możliwości orzeczenia surowej kary pozbawienia wolności, jako samodzielna przesłanka stosowania aresztu, ma charakter domniemania prawnego i nie jest konieczne dowodowe wykazywanie, aby podejrzany w przeszłości podejmował już działania destabilizujące tok postępowania. Stwierdziwszy zatem zagrożenie surową karą sąd może stosować środek zapobiegawczy nawet wówczas, gdy z materiału dowodowego nie wynika, by podejrzany podejmował jakiegokolwiek próby destabilizowania toku postępowania, czy to poprzez próby matactwa czy ukrywania się lub ucieczki. Źródłem obaw w tym zakresie jest bowiem wyłącznie groźba wymierzenia surowej kary (postanowienie SN z 26.02.2019., II KK 178/18, Legalis 1879491).

Wymaga podkreślenia w tym miejscu, że i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej ETPC) dopuszcza pozbawienie wolności człowieka tylko i wyłącznie na podstawie pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k., jako samoistnej podstawy izolacji oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania, stwierdzając nawet, że surowość wyroku, jaki może zapaść w przyszłości i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet popełnienia ponownego przestępstwa. ETPC orzekł tak w sprawach przeciwko Polsce (skarga 44722/98 i skarga 24205/06), na gruncie art. 5 ust. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm. - dalej EKPC). Nie ma więc wątpliwości, iż na gruncie prawa międzynarodowego praw człowieka ETPC akceptuje funkcjonowanie szczególnego domniemania wynikającego z prognozowanej kary w kontekście ciężaru zarzutów.

Jak już podkreślono wyżej nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego istnienie przesłanek wskazanych w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. i w art. 258 § 2 k.p.k., stwierdzić jednak należy, że stopień ich nasilenia na obecnym etapie postępowania, przy uwzględnieniu słusznych zastrzeżeń obrońcy oskarżonego co do sprawności prowadzenia tej sprawy, prowadzi do wniosku, że obecnie do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania nie jest już niezbędne stosowanie środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym, albowiem cel ten możliwy jest do osiągnięcia poprzez kumulatywne zastosowanie środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym. Zauważyć bowiem należy, że od czasu rozpatrzenia przez Sąd Apelacyjny w Krakowie ostatniego zażalenia na przedłużenie stosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania (13 kwietnia 2022 r.) w Sądzie Okręgowym w Krakowie odbyły się trzy rozprawy, przy czym podczas pierwszej z nich (21 kwietnia 2022 r.) jedynie odczytano kilka pism oraz uznano za dowód

ręczowy sztucer, z którego oskarżony mógł oddawać strzały w kierunku harcerzy (t. II akt sądowych, k. 1384-1385), podczas drugiej (19 maja 2022 r.) dokonano oględzin kurtki, którą w chwili postrzelenia nosił na sobie R. A. (t. III akt sądowych, k. 1429-1430), a dopiero podczas trzeciej (13 czerwca 2022 r.) dopuszczono dowód z opinii biegłego balistyka i wezwano na przesłuchanie w charakterze świadka L. B. (t. III akt sądowych, k. 1465-1468). Nie ulega wątpliwości, że dowód z opinii biegłego balistyka, podobnie jak dowód z przesłuchania w charakterze świadka L. B. można było przeprowadzić już dawno temu, fakt zatem, że Sąd zdecydował się dopuścić je dopiero teraz, o sprawności toczącego się przed nim postępowania świadczy rzeczywiście nie najlepiej.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zasadne było uzależnienie uchylecia stosowania wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i orzeczenia w jego miejsce wolnościowych środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego, dozoru Policji (połączonego z obowiązkiem codziennego zgłaszania się w jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu oskarżonego oraz zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonymi oraz z osobami posiadającymi status świadków w niniejszej sprawie), a także zakazu opuszczania kraju (połączonego z zatrzymaniem paszportu lub z zakazem wydania paszportu) od złożenia przez oskarżonego – nie później niż w terminie 14 dni od daty wydania niniejszego postanowienia – poręczenia majątkowego w wysokości 150 000 zł. Ustalając wysokość poręczenia majątkowego (którą to obrońca oskarżonego na rozprawie w Sądzie Okręgowym pozostawił do uznania Sądu – t. III akt sądowych, k. 1466). Sąd odwoławczy kierował się sytuacją materialną oskarżonego, w tym w szczególności wysokością jego zarobków (deklarowany przez niego dochód w wysokości 5 000 zł netto – t. II akt prokuratorskich, k. 355v), miał także na uwadze charakter zarzucanego mu czynu (uprawdopodobnione zgromadzonym materiałem dowodowym usiłowanie zabójstwa) oraz wysokość wyrządzonej przez niego szkody. Ustalając zaś częstotliwość, z jaką oskarżony winien się stawić we właściwej dla miejsca jego stałego pobytu jednostce Policji, Sąd Apelacyjny miał na uwadze – oprócz charakteru zarzucanego mu czynu – także sugestie obrońcy oskarżonego, który deklarował, że w razie uchylecia tymczasowego aresztowania B. P. (1) jest w stanie zgodzić się na dozór Policji nawet w wymiarze 7 dni w tygodniu (t. III akt sądowych, k. 1466).

Warto w tym miejscu jeszcze przypomnieć, że przepis art. 257 § 2 k.p.k. należy odczytać pod kątem normy w nim zawartej, a nie sposobu jej wypowiedzenia. Odkodowanie tej normy jest następujące, sąd stosuje środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego, a do czasu jego złożenia wobec istnienia przesłanek do stosowania środków zapobiegawczych, uważa za konieczne stosowanie tymczasowego aresztowania, co powoduje, że poręczenie majątkowe zastąpi tymczasowe aresztowanie dopiero wtedy, gdy zostanie faktycznie wprowadzone do wykonania, tj. z chwilą przyjęcia określonego poręczenia majątkowego. Z tego punktu widzenia niezasadne są zatem obawy Sądu Okręgowego, bo istnienie podstaw z art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k. do przedłużenia tymczasowego aresztowania jednocześnie uprawnia do zastosowania poręczenia majątkowego, gdyż w rozpoznawanej sprawie nie zmieniły się przesłanki stosowania środków zapobiegawczych, ale ustała potrzeba stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego (zob. postanowienie SN z 20.02.202., I KZ 6/20, LEX 2284872).

Zauważyć bowiem należy, że skoro przesłanki szczególne z art. 258 § 1 k.p.k. odnoszą się nie tylko do tymczasowego aresztowania, ale także do pozostałych środków zapobiegawczych, to kryterium decydującym o rodzaju zastosowanego środka zapobiegawczego jest, zgodnie z art. 258 § 4 k.p.k., nasilenie obaw wskazanych w § 1 - 3 art. 258 k.p.k., świadczących o zagrożeniu dla prawidłowego przebiegu postępowania przygotowawczego. O ile zatem w początkowym etapie tego postępowania, to nasilenie było znaczne, to obecnie ono znacznie zmalało wobec zgromadzenia podstawowych dowodów w sprawie, których główny trzon stanowią dowody z dokumentów i dowody rzeczowe, a co do nich takie obawy nie istnieją. Z perspektywy postawionych oskarżonemu zarzutów także czynności dowodowe odnoszące się do osobowych źródeł dowodowych zostały już w podstawowym zakresie przeprowadzone. Także okoliczność co formy komunikowania się oskarżonego z innymi osobami w sposób skryty, przy braku wiedzy co było przedmiotem rozmów, stanowi li tylko przypuszczenie o podjętych działaniach zmierzających do mataczenia w sprawie. Wskazana zaś w zażaleniu okoliczność związana z koniecznością przeprowadzenia także innych jeszcze dowodów, musi zostać oceniona pod kątem postawionych zarzutów aktu oskarżenia, a nie z perspektywy przyszłych, albowiem podstawa szczególna stosowania w tej sprawie środków zapobiegawczych z art. 258 § 2 k.p.k. dotyczy zarzucanych przestępstw, a nie tych, które mogą zostać zarzucone. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, iż

okoliczność, że oskarżony w czasie przebywania na wolności mógłby podjąć działania ukierunkowane na zakłócenie prawidłowego toku postępowania, musi być aktualizowana pod kątem stanu dowodowego sprawy, bo w świetle art. 258 § 4 k.p.k. jej nasilenie z uwagi na zabezpieczenie już dowodów może ulec zmianie. Tak też jest obecnie w rozpoznawanej sprawie.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w przedmiotowej sprawie przesłanek negatywnych wymienionych w art. 259 § 1 i § 2 k.p.k., które przemawiałyby przeciwko przedłużeniu stosowania wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Brak jest bowiem podstaw faktycznych do twierdzenia, że izolacja oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania stwarza realne zagrożenia dla jego życia i zdrowia. W konsekwencji, zarówno sytuacja osobista, jak i procesowa oskarżonego, nie stanowi poważnego niebezpieczeństwa dla jego zdrowia lub życia (argument z art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k.), ani też nie niesie ze sobą wyjątkowo ciężkich skutków dla niego lub jego najbliższej rodziny (argument z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k.). Nie można przy tym zapominać, iż uchylenie tymczasowego aresztowania nie może nastąpić w każdym wypadku wystąpienia skutków niekorzystnych dla aresztowanego lub jego najbliższych, ale tylko wtedy gdy skutki te są wyjątkowo ciężkie, a fakty je uzasadniające są wykazane, przy czym wykazanie ich obciąża stronę, która domaga się ich zastosowania i w konsekwencji to na oskarżonym lub na jego obrońcy ciąży obowiązek przedstawienia i udowodnienia okoliczności w tej materii. Nie jest bowiem rzeczą sądu procedującego w kwestii incydentalnej, a dotyczącej stosowania środków zapobiegawczych, stałe kontrolowanie sytuacji rodzinnej oskarżonego (por. postanowienie SA w Katowicach z 29.02.2012., II AKz 123/12, Legalis 486834).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.

SSA Tomasz Szymański SSA Tomasz Grebla SSO (del.) Robert Pelewicz